

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Харківської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 31 Харківської
міської ради Харківської області
від 03.05.2023 № 30

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для учнів 1-4-х класів

Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 31

Харківської міської ради Харківської області

на 2023/2024 навчальний рік

ХАРКІВ - 2023

РОЗДІЛ 1. ПРИЗНАЧЕННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ТА ЗАСОБИ ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЇ

Харківська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 31 Харківської міської ради Харківської області у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами і листами Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти Харківської міської ради, Управління освіти адміністрації Салтівського району Харківської міської ради, власним Статутом та іншими нормативно-правовими актами.

Скорочена назва закладу освіти: ХЗОШ № 31

Юридична адреса: Україна, 61120, Харківська обл., місто Харків,

вул. ВЛАДИСЛАВА ЗУБЕНКА, будинок 32

Засновник: Харківська міська рада Харківського району Харківської області

Тип ЗЗСО: загальноосвітня школа

Новий тип ЗЗСО: ліцей з початковою школою та гімназією

Ступінь: І-ІІІ

Форма власності: комунальна

Режим роботи:

- П'ятиденна тривалість навчального тижня;
- Однозмінний режим роботи — із 8:00 до 21:00;
- Може бути організований дистанційний або змішаний формат навчання у випадку воєнного стану, надзвичайної ситуації, локдауну чи гострої епідемічної ситуації відповідно Положення про дистанційне навчання.

Структура навчального року:

Семестрова система організації навчальних занять:

І семестр – з 01.09.2023 року по 29.12.2023 року;

ІІ семестр – з 15.01.2024 року по 31.05.2024 року.

Тривалість канікул(орієнтовно):

Осінні канікули – з 23.10. по 29.10.2023 року – 7 днів;

Зимові канікули – з 30.12.2023 по 14.01.2024 року – 16 днів;

Весняні канікули – з 25.03. по 31.03.2024 року – 7 днів.

Призначення закладу освіти:

- надання якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку;
- виховання і самореалізація особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя;
- готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення призначення забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Основним засобом реалізації призначення закладу освіти є здійснення освітньої діяльності відповідно до навчальних програм трьох ступенів освіти. Ступенева система освіти реалізується на підставі відповідних освітніх програм початкової (4 роки), основної (5 років) та старшої (3 роки), засвоєння учнями змісту загальноосвітніх програм на рівні Державних стандартів.

Заклад здатний забезпечити додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та пізнавальної діяльності, гурткова робота.

РОЗДІЛ 2.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ДЛЯ УЧНІВ 1-4-х КЛАСІВ
ХАРКІВСЬКОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ №31
ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Пояснювальна записка

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Освітня програма для учнів 1-4-х класів Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 31 Харківської міської ради Харківської області передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма для учнів 1-4-х класів схвалена педагогічною радою школи (протокол від 03.05.2023 № 8) та затверджена директором (наказ від 03.05.2023 № 30).

Освітня програма для учнів 1-4 класів складена відповідно до Закону України «Про освіту», на основі Державного стандарту початкової освіти (2018), Типових освітніх програм, розроблених під керівництвом О.Я. Савченко, затверджених наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 № 1272 та № 1273.

Освітня програма початкової освіти розкриває підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Початкова освіта передбачає поділ на 2 цикли: 1-2 класи і 3-4 класи, що враховують вікові особливості розвитку і потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

2.2. Вимоги до осіб, які розпочинатимуть здобуття початкової освіти

Початкову освіту в першому класі здобуватимуть діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося шість років. Початкову освіту в 2-4 класах здобуватимуть всі діти згідно віку (відповідно до Закону України «Про

освіту»). До здобуття другого (основного) циклу початкової школи (3-4 класи) допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту на першому (адаптаційно-ігровому) циклі у 1–2-х класах. Зберігаючи наступність, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

2.3. Загальний обсяг навчального навантаження

Таблиця 1
до освітньої програми

Назва освітньої галузі	Кількість годин									
	1 клас		2 клас		3 клас		4 клас		Разом	
	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік	На тижд	На рік
<i>Інваріантний складник</i>										
Мовно-літературна	9	315	10	350	10	350	10	350	39	1365
Математична	4	140	4	140	5	175	5	175	18	630
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	105	3	105	3	105	3	105	12	420
Технологічна	1	35	1	35	1	35	1	35	4	140
Інформатична			1	35	1	35	1	35	3	105
Мистецька	2	70	2	70	2	70	2	70	8	280
Фізкультурна*	3	105	3	105	3	105	3	105	12	420
Усього	22	770	24	840	25	875	25	875	96	3360
<i>Варіативний складник</i>										
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	35	1	35	1	35	1	35	4	140
Гранично допустиме навчальне навантаження учня	20	700	22	770	23	805	23	805	88	3080
Усього (без врахування поділу класів на групи)	23	805	25	875	26	910	26	910	100	3500

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

На основі освітньої програми для учнів 1-4-х класів Харківської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 31 Харківської міської ради Харківської області складено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу, загальний обсяг навчального навантаження та тривалість освітніх галузей і предметів, детальний розподіл навчального навантаження на тиждень. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети (Додаток 1 НУШ, затверджений Колегією Міністерства освіти і науки 22 лютого 2018 р.).

Навчальний план початкової школи включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, в якій передбачено додаткові години на вивчення навчальних предметів інваріантної складової, введення спецкурсів, курсів за вибором, факультативів, індивідуальних занять.

Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюватиметься не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Я досліджую світ», а інтегруватиметься у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Навчальний план зорієнтований на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

2.4. Опис очікуваних результатів навчання за освітньою програмою

Перелік освітніх галузей за змістовими лініями

Освітню програму 1-4-х класів укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна (рідномовна і іншомовна),
- математична,
- природнича,
- соціальна і здоров'язбережувальна,
- громадянська та історична,
- технологічна,
- інформативна,
- мистецька,
- фізкультурна.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, вчителі 1-4-х класів будуть реалізувати завдання у рамках кожної галузі. Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізовуватимуться паралельно та розкриватимуться через «Пропонований зміст», який окреслює навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Зміст освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

- вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
- інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
- екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
- інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність

безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

- навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;
- культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;
- підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних 6 цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

2.5. Перелік навчальних програм для 1-4-х класів (НУШ)

*Таблиця 2
до освітньої програми*

	Назва навчальної програми
1	Типова освітня програма для 1-2 класів (автор Савченко О.Я.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1272)
2	Типова освітня програма для 3-4 класів (автор Савченко О.Я.), (затверджена наказом МОН України від 08.10.2019 № 1273)

2.6. **Форми організації освітнього процесу**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Важливою складовою формування соціальної і громадянської компетентностей в учнів є ранкові зустрічі, які згідно з рекомендаціями Міністерства освіти і науки України проводяться на початку кожного навчального дня впродовж 15–20 хвилин. Час на проведення ранкових зустрічей не обліковується в класних журналах, частково компенсує різницю в тривалості навчальних занять (лист Міністерства освіти і науки України №1/9-190 від 2.04.2018 року).

Для досягнення очікуваних результатів навчання використовуватимуться інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо. Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

В початковій школі освітній процес може організовуватись дистанційно (навчання з використанням дистанційних технологій). Можуть використовуватись різні онлайн платформи для дистанційного навчання (Google Classroom, HUMAN, Google Drive та інші). Здійснення взаємодії вчителів та учнів може відбуватись у форматі відеозв'язку через платформи Zoom, Googl Meet, Skype, тощо.

2.7. **Опис інструментарію оцінювання результатів навчання здобувачів освіти**

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів молодшого шкільного віку визначені Державним стандартом початкової освіти. Установлення ступеня досягнення учнями 1–2-х класів, обов'язкових результатів навчання 3-4 класів

здійснюється відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загально середньої освіти».

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів 1–2-х класів має формувальний характер, здійснюється вербально та передбачає активне залучення здобувачів освіти до самоконтролю й самооцінювання. Воно має на меті:

- супроводжувати навчальний поступ учнів;
- вибудувати індивідуальну траєкторію розвитку учнів;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати хід реалізації освітньої програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб учнів;
- підтримувати бажання навчатися та прагнути максимально можливих – результатів;
  - запобігати побоюванням помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях;
- виховувати ціннісні якості особистості.

У 1-му класі передбачено формувальне і підсумкове оцінювання. Останнє здійснюється лише в кінці навчального року та має на меті визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання. Облік результатів підсумкового оцінювання фіксується вчителем у свідоцтві досягнень. Навчальні досягнення учнів 2-4-х класів підлягають формувальному та підсумковому (тематичному і завершальному) оцінюванню. Тривалість виконання діагностичної роботи не має перевищувати 35 хвилин (5 хвилин — інструктаж, 30 хвилин — виконання роботи). Діагностувальні роботи, що проводяться з мовно-літературної, математичної та природничої освітніх галузей, учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах тощо. Результатом оцінювання діагностувальної роботи є оцінне судження («має значні успіхи» / «демонструє помітний прогрес» / «досягає результату за допомогою вчителя» / «потребує уваги й допомоги»).

Оцінні судження не фіксуються в Класному журналі, але можуть зберігатися в учнівському портфоліо.

В 3-4 класах відповідно рішення педагогічної ради Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 31 Харківської міської ради Харківської області (протокол від 03.05.2022 № 8) здійснюватиметься рівневе річне оцінювання, яке фіксуватиметься в класному журналі. Формулювання

оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюватиметься на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти, яка дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання (Додаток 1 до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., № 813).

Здобувачі освіти по завершенню навчального року отримують Свідоцтво досягнень 1-2 класу, Свідоцтво досягнень 3-4 класу (Додатки 2,3 до Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 р., №813).

2.8. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складатиметься з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Директор Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 31 Харківської міської ради Харківської області

Валентина ТОВСТОЛУГ

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
Харківської загальноосвітньої школи
І-ІІІ ступенів № 31 Харківської міської
ради Харківської області
від 03.05.2023 № 8

Додаток 1
складений відповідно до Освітньої
програми для учнів 1-4-х класів
Харківської загальноосвітньої школи І-ІІІ
ступенів № 31 Харківської міської ради
Харківської області на 2023/2024
навчальний рік

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН 1-4-х класів з українською мовою навчання

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		1-А	2-А, 2-Б	3-А, 3-Б	4-А, 4-Б, 4-В
Інваріантний складник					
Мовно-літературна (рідномовна освіта)	Українська мова. Навчання грамоти	6	-	-	-
	Українська мова та літературне читання	-	7	7	7
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Іноземна мова (англійська)	3	3	3	3
Математична	Математика	4	4	5	5
Я досліджую світ (мовно- літературна, природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна)	Я досліджую світ	3	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1
Інформативна	Інформатика	-	1	1	1
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
Разом:		22	24	25	25
Варіативний складник					
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітнього компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1	1	1	1
Гранично допустиме навантаження для учня (без фізичної культури) :		20	22	23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		23	25	26	26

Директор Харківської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів № 31 Харківської
міської ради Харківської області

Валентина ТОВСТОЛУГ